

Nr 40

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av avtal om fortsatt drift av Svenska silikatforskningsinstitutet, m. m.; given Stockholms slott den 2 februari 1961.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Gunnar Lange

Propositionens huvudsakliga innehåll

Förslag framläggs om godkännande av ett mellan staten och Stiftelsen för silikatforskning preliminärt ingånget avtal angående driften av Svenska silikatforskningsinstitutet under tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1966. Avtalet innebär att nuvarande former för samverkan på detta område mellan staten och industrien skall bestå i första hand under ytterligare fem år. För budgetåret 1961/62 föreslås, att bidragsanslaget på riksstaten till Svenska silikatforskningsinstitutet skall utgå med 125 000 kronor. Det innebär en ökning av anslaget med cirka 15 000 kronor i förhållande till budgetåret 1960/61. Av ökningen betingas 5 000 kronor av redan inträffade lönehöjningar.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1961.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans-, ecklesiastik- och civildepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, fråga angående *godkännande av avtal om fortsatt drift av Svenska silikatforskningsinstitutet, m. m.*, samt anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (X ht, p. 42) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 110 000 kronor. Hithörande frågor torde nu åter få behandlas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1958 uppdrogs den 8 juni 1960 åt 1958 års forskningsinstitutkommitté att verkställa utredning rörande förlängning av nu gällande eller träffande av nytt avtal angående bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet. Kommittén skulle härvid äga befogenhet att med vederbörande enskilda intressenter ingå i förhandlingar och — under förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande — träffa därpå grundat avtal.

Kommittén har den 26 oktober 1960 avgivit ett stencilerat betänkande med förslag till avtal om den fortsatta driften av institutet. Avtalsförslaget torde såsom bilaga få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Över betänkandet har efter remiss yttranden avgivits av statskontoret, rektorsämbetet vid Chalmers tekniska högskola, statens tekniska forskningsråd och styrelsen för institutet.

Svenska silikatforskningsinstitutets tillkomst och nuvarande förhållanden

Inledning

Det område av kemien som avser fasta ämnen, i vilka oxider av kisel och ett stort antal andra ämnen ingår, benämns silikat kemi. Silikat kemien tillämpas praktiskt inom många industrier, såsom cementindustrien, tegelbruket, porslins-, kakel- och lergodsindustrien, glasindustrien, emaljindustrien, vissa metallurgiska industrier samt slipskiveindustrien.

Frågan om den silikatkemiska forskningsens ordnande i vårt land behandlades i mitten av 1940-talet av utredningen rörande den tekniskt-vetenskapliga forskningsens ordnande, den s. k. Malmska utredningen. På grundval därav inrättade 1946 års riksdag, efter förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 244, en personlig professur i silikat kemi vid Chalmers tekniska högskola, där silikatkemisk forskning sedan gammalt bedrivits och en särskild institution för ändamålet inrättats i början av 1940-talet. Den nyinrättade professuren bekostades av en del industriföretag. Av statsmedel anvisades för budgetåren 1946/47—1948/49 i runt tal 700 000 kronor till utbyggnad av forskningsinstitutionens lokaler och 225 000 kronor till dess förseende med utrustning och inredning.

Då innehavaren av den personliga professuren förutsågs skola avgå med pension under år 1956, blev frågan om verksamheten vid den silikatkemiska forskningsinstitutionen för tiden därefter föremål för särskild utredning inom Chalmers tekniska högskola. Efter avslutande härav bemyndigade Kungl. Maj:t den 4 november 1955 den då sittande forskningsinstitutkommittén att uppta förhandlingar med enskilda intressenter om inrättande och drift av ett fristående institut för silikatkemisk forskning. Kommittén avlämnade den 20 december 1955 sitt betänkande.

Betänkandet anmäldes i propositionen nr 1956: 53. Riksdagen godkände därvid ett mellan Kungl. Maj:t, å ena sidan, och den av ett flertal industriföretag upprättade Stiftelsen för silikatforskning, å andra sidan, ingånget avtal om inrättande och drift av ett institut för silikatkemisk forskning, avseende i första hand tiden den 1 juli 1956—den 30 juni 1961.

Gällande avtal och stadgar

Institutets syfte är att i nära samarbete med Chalmers tekniska högskola bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning inom de områden, som faller inom ramen för silikatkemien, ävensom att medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom dessa områden.

Enligt avtalet förfogar institutet utan kostnad över samtliga de lokaler, som vid utgången av år 1955 utnyttjades av institutionen för silikatkemisk forskning vid Chalmers tekniska högskola, och övertar även den utrustning, som tidigare tillhörde nämnda institution. Staten bidrar därjämte till täckande av dels avlöningskostnaderna med ett årligt belopp av 50 000 kronor, dels kostnaderna för utrustning samt övriga omkostnader med ett årligt belopp av likaledes 50 000 kronor. Bidraget till avlöningar anpassas till förändringarna i statstjänstemännens löner.

Övriga kostnader för verksamheten betalas av stiftelsen, som i avtalet garanterar ett bidrag om lägst 180 000 kronor för år.

Enligt stadgarna leds institutet av en styrelse om ordförande och tio ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser ordföranden och fem ledamöter samt stiftelsen återstående fem ledamöter.

Det åligger såväl föreståndaren som andra befattningshavare vid institu-

tet att efter hemställan från Chalmers tekniska högskola medverka vid utbildningen av högskolans elever på institutets områden. Institutets lokaler skall även ställas till förfogande för forskningsarbete, som utföres av, bland andra, elever vid teknisk högskola.

Forskningsinstitutkommittén förutsatte, att statens bidrag till utrustning m. m. skulle omprövas, om kostnadsläget avsevärt förändrades under avtalstiden.

För en närmare redogörelse rörande innehållet i avtalet, i stadgarna och i 1955 års betänkande torde få hänvisas till den förenämnda propositionen nr 1956: 53.

Organisation och verksamhet

Arbetet vid silikatforskningsinstitutet leds under styrelsen av en föreståndare. Den nuvarande föreståndaren är samtidigt professor i oorganisk kemi vid Chalmers tekniska högskola.

Institutet är organiserat på fyra avdelningar, nämligen för keramik, för glas, för slagg och för allmän service.

Institutets personalstat upptar, föreståndaren inräknad, sammanlagt 14 befattningar. Föreståndaren är tillika chef för avdelningarna för glas och slagg. Var och en av de båda övriga avdelningarna förestås av en avdelningschef. Vidare finns fyra ingenjörer, en instrumentmakare — vilken befattning för närvarande är uppdelad på två befattningshavare — fyra laboratoriebiträden, en sekreterare och en vaktmästare. Härtill kommer en laborator såsom konsulterande, en städerska m. fl.

Utöver den sålunda på institutets stat upptagna personalen var under budgetåret 1959/60 vid institutet verksamma *dels* en docent och fem licentianter vid Chalmers tekniska högskola och Göteborgs universitet, *dels* sju personer avlönade direkt från högskolan, försvarets forskningsanstalt, industrier m. fl.

Angående den hittillsvarande forskningsverksamhetens inriktning anför kommittén i huvudsak följande.

Forskningen vid *den keramiska avdelningen* har främst avsett inverkan av olika gaser — ugnsatmosfären — på keramiska kroppar, frostbeständigheten m. m. hos tegel, eldfastheten hos kvartsit samt metoder för bestämning av temperaturväxlingsbeständigheten. Vid *glasavdelningen* har verksamheten bland annat avsett glasets byggnad, glasytans kemiska resistens, utveckling av röntgenmetoder för identifiering av stenar i glas samt utveckling av en elektronmikroskopisk metod för undersökning av glas- och mineralullfibrers yta. *Avdelningen för allmän service* betjänar de övriga avdelningarna inom institutet, exempelvis genom att utföra mätningar. Den tar också emot uppdrag från utomstående industriella laboratorier. Viss grundforskning har utförts, bland annat beträffande självdiffusion i lösningar samt analysmetoder. Därjämte har vid avdelningen utförts vissa analyser av luftföroreningar. *Avdelningen för slagg*, som är nyligen inrättad, har på sitt program *dels* jämviktsundersökningar av ett antal oxidsystem vid höga temperaturer enligt snabbkylningsmetoden, *dels* framtagning av metoder för snabb identifiering av slaggineslutningar i metall och bestämning av dessa inneslutningars fassammansättning.

Mellan silikatforskningsinstitutet och Glasinstitutet i Växjö upprätthålls fortlöpande kontakt i syfte att undvika dubbelarbete. I stort har den arbetsfördelningen gällt, att silikatforskningsinstitutet svarat för grundforskningen och sådan tillämpad forskning, för vilken glasinstitutet saknar lämplig utrustning, medan glasinstitutet svarat för övrig tillämpad forskning. — Silikatforskningsinstitutet har medverkat i undervisningen vid Chalmers tekniska högskola bland annat genom att doktorander och licentiander vid högskolan beretts tillfälle att arbeta vid institutet.

Ekonomi

Institutets *inkomster* under budgetåren 1956/57—1959/60 har uppgått till belopp i kronor som visas av denna sammanställning.

	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60
Bidrag från stiftelsen	197 000	198 500	199 250	201 000
Bidrag från staten	100 000	104 300	108 400	110 200
Övriga inkomster	25 790	38 130	27 737	21 015
	322 790	340 930	335 387	332 215

Institutets *utgifter* under motsvarande budgetår har varit respektive 262 930, 294 665, 373 396 och 348 496 kronor. De jämförelsevis låga utgifterna under budgetåret 1956/57 förklaras med att institutets styrelse, i avvaktan på närmare erfarenheter av verksamheten, iakttog försiktighet i början med utgifterna särskilt vad gällde utrustning.

För det nu löpande budgetåret beräknas inkomsterna till omkring 330 000 kronor och utgifterna till omkring 360 000 kronor. Skillnaden täcks genom ianspråktagande av reserverade medel. Statsanslaget är för innevarande budgetår uppfört med 109 600 kronor. I anledning av 1960 och 1961 års lönehöjningar för statstjänstemännen kommer anslaget att merbelastas med omkring 4 500 kronor.

Förslag av Stiftelsen för silikatforskning

I juni 1960 sade stiftelsens styrelse upp nu löpande avtal. Det upphör därmed att gälla den 30 juni 1961. I samband med uppsägningen förklarade sig styrelsen beredd att teckna nytt avtal på i huvudsak oförändrade villkor. Det var dock styrelsens avsikt att söka få ett något ökat bidrag från industrien, och styrelsen hemställde att staten ökade sitt bidrag i samma proportion. Garantisumman från stiftelsen räknade styrelsen med skulle kunna höjas till 200 000 eller 210 000 kronor.

Om institutets verksamhet anförde stiftelsestyrelsen i detta sammanhang följande.

Under den gångna delen av nu löpande avtalsperiod har institutet omorganiserats, och dess resurser tekniskt sett väsentligt utbyggts. Institutets

utrustning kan därför nu anses stå i mycket hög klass, och det är synnerligen väl ordnat för kvalificerad forskning på det keramiska och glastekniska området. Det arbete som hittills presterats har också vunnit stor uppskattning bland de industrier som dragit nytta av institutets arbeten. Sålunda har man i tegelindustrin kunnat tillämpa ett flertal forskningsresultat vid nybyggnad av anläggningar (torkning) och fått klarlagt mekanismen vid frostsador på olika slags tegel. Detsamma gäller för glasindustrin, som genom institutets hjälp kunnat få lösning på ett flertal för den svåra frågan. Även andra industrier har fått grundforskningsproblem klarlagda.

Institutets största betydelse är att industrierna dit kan överföra långtidsproblem, grundforskningsproblem, som ej med fördel kan behandlas vid egna laboratorier, emedan de är så tidskrävande och ofta fordrar sådan utrustning — röntgen och elektronmikroskop — som i regel ej finns på de lokala laboratorierna.

1958 års forskningsinstitutkommittés förslag

Såvitt 1958 års forskningsinstitutkommitté kunnat finna har silikatforskningsinstitutets hittillsvarande verksamhet rönt allmän uppskattning, såväl bland dem som främst bedömt verksamheten ur allmänt vetenskapliga synpunkter som bland dem som närmast beaktat industriens utbyte av institutets forskning. En fortsättning av verksamheten vid silikatforskningsinstitutet efter utgången av nu löpande avtalsperiod anser kommittén därför vara önskvärd.

Kommittén förordar i enlighet härmed att ett nytt avtal träffas mellan staten och Stiftelsen för silikatforskning om driften av silikatforskningsinstitutet. Som stiftelsen föreslagit bör det nya avtalet syfta till en fortsatt verksamhet av ungefär samma omfattning som för närvarande och med någon ökning av parternas bidrag. Avtalet bör, liksom det nu gällande, i första hand avse en tid av fem år och alltså löpa från och med den 1 juli 1961 till och med den 30 juni 1966.

Vad beträffar den inbördes storleken av parternas ekonomiska insatser är kommittén ense med stiftelsen om att ökningen bör fördelas i proportion till nuvarande bidrag. På grundval av vad som förekommit vid förhandlingarna mellan kommittén och stiftelsen föreslår kommittén, att de av stiftelsen garanterade årliga tillskotten ökas med 20 000 kronor till 200 000 kronor. Statens bidrag enligt avtalet — för närvarande omkring 65 000 kronor till löner och 50 000 kronor till utrustning m. m. — bör därvid höjas med sammanlagt 10 000 kronor. Kommittén föreslår att hela höjningen läggs på den del av statsbidraget som avser löner. Anpassning bör även i framtiden ske till förändringarna av statstjänstemännens löner. I fråga om bidraget till utrustning m. m. förutsätts, liksom gäller för närvarande, att storleken därav skall kunna bli föremål för omprövning om prisläget avsevärt förändras under den tid avtalet gäller. I nu gällande avtal ingående § 4, som närmast avser vissa frågor om utrustningen i samband med institu-

tets tillkomst, föreslås skola utgå och en därmed sammanhängande jämkning i stadgarna vidtas.

Under återopande av vad nu sagts föreslår kommittén, att statsbidragsanslaget till silikatforskningsinstitutet för budgetåret 1961/62 bestäms till 125 000 kronor. Med inräknande av stiftelsens bidrag om minst 200 000 kronor samt övriga inkomster om cirka 30 000 kronor, kommer under nästa budgetår sammanlagt minst 355 000 kronor att stå till institutets förfogande för forskningsändamål.

Kommittén har på föranledande av stiftelsen tagit upp frågan om rätt för stiftelsen att ta emot bidrag även från utländskt håll. Stiftelsen har vid förhandlingarna omnämnt, att danska tegelindustriföretag uttalat intresse för att ekonomiskt bidra till silikatforskningsinstitutets verksamhet och att i samma omfattning som svenska bidragsgivande företag bli delaktiga i institutets forskningsverksamhet. Stiftelsen anser att en anslutning även från utländska företag och organisationer bör, efter fri prövning av stiftelsens styrelse, kunna komma i fråga. — Kommittén erinrar för sin del om att någon begränsning av möjligheterna för stiftelsen att ta emot bidrag inte föreskrivs i avtalet. Hinder torde ej heller enligt kommitténs mening böra resas mot en anslutning från utländskt håll i den omfattning som stiftelsen för sin del prövar lämplig.

Förslag till nytt avtal i enlighet med vad nu sagts har bifogats betänkandet.

Yttrandena

Statskontoret har icke något att erinra mot det framlagda avtalsförslaget. I övrigt har betänkandet icke föranlett statskontoret till annat uttalande, än att ämbetsverket förutsätter, att — därest utländska företag via Stiftelsen för silikatforskning lämnar bidrag till institutet — dylika bidrag inte skall inräknas i det av stiftelsen garanterade beloppet.

Statens tekniska forskningsråd anser att institutets verksamhet är viktig och fruktbringande och tillstyrker därför det nya avtalet. Den hittills tillämpade arbetsfördelningen mellan silikatforskningsinstitutet och Glasinstitutet i Växjö, till vilken rådet medverkat, synes riktig och löper i stort sett väl. Rådet konstaterar med tillfredsställelse att Stiftelsen för silikatforskning tagit initiativ till nordiskt samarbete och att därigenom bl. a. den danska tegelindustrin kommit att intressera sig för forskningsinstitutets verksamhet.

Även *kollegienämnden vid Chalmers tekniska högskola* och *styrelsen för Svenska silikatforskningsinstitutet* tillstyrker godkännande av det träffade avtalet.

Departementschefen

Grundläggande och tillämpad forskning på det silikatkemiska området gagnar åtskilliga industrier, främst den keramiska industrien och glasindustrin. Huvuddelen av den forskning på området, som äger rum i vårt land, är förlagd till Svenska silikatforskningsinstitutet i Göteborg. Verksamheten bekostas väsentligen med bidrag från staten och från Stiftelsen för silikatforskning. Som gäller för andra liknande branschforskningsinstitut regleras bidragsgivningen genom ett avtal mellan Kungl. Maj:t och stiftelsen.

Statsbidraget är i avtalet bestämt till 100 000 kronor för år, varav 50 000 kronor gäller löner och återstoden utrustning m. m. Lönedelen skall anpassas till inträffade förändringar i statstjänstemännens löner. Med hänsyn härtill beräknas det sammanlagda statsbidraget för innevarande år komma att uppgå till cirka 115 000 kronor. Stiftelsen garanterar i avtalet ett årligt bidrag av lägst 180 000 kronor. Under de senaste åren har emellertid stiftelsebidraget utgjort i runt tal 200 000 kronor om året. Övriga löpande inkomster vid institutet varierar i allmänhet mellan 20 000 och 30 000 kronor för år.

Avtalet upphör att gälla den 30 juni i år. Då erfarenheterna av ifrågasvarande samarbete på silikatforskningens område har varit goda, uppdrog jag den 8 juni 1960, med stöd av tidigare bemyndigande av Kungl. Maj:t, åt 1958 års forskningsinstitutkommitté att förhandlingsvägen undersöka betingelserna för en fortsättning av verksamheten. Som resultat därav har den 24 oktober 1960 träffats ett nytt avtal mellan kommittén — under förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande — och stiftelsen, avseende i första hand tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1966.

Enligt det nya avtalet ökar staten sitt årliga bidrag från för närvarande cirka 115 000 kronor till 125 000 kronor och stiftelsen sitt minimibidrag från 180 000 kronor till 200 000 kronor. Därvid kommer med inräknande av övriga löpande inkomster, som uppskattas till åtminstone 30 000 kronor, sammanlagt minst 355 000 kronor för år att stå till institutets förfogande.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt godkännande av det av kommittén träffade preliminära avtalet.

Då silikatforskningsinstitutet hittills väl fyllt sin uppgift tillstyrker jag, i likhet med kommittén och remissinstanserna, en fortsättning av verksamheten. Parterna har vid förhandlingarna varit ense om att arbetet vid institutet under nästa femårsperiod skall bedrivas i ungefär oförändrad omfattning men med en viss höjning av parternas bidrag för att skapa ett säkrare ekonomiskt underlag. Jag anser den träffade uppgörelsen tillfredsställande och förordar att avtalet godkännes för statens del. I fråga om eventuella bidrag till stiftelsen från företag i utlandet förutsätter jag, att dylika bidrag skall tillföras institutet utan att inräknas i det av stiftelsen garanterade minimibeloppet.

Eljest föranleder inte kommittéförslaget och avtalet några särskilda uttalanden från min sida. Därest under avtalstiden behov av smärre jämkningar i avtalet skulle uppkomma, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet fogat avtal med Stiftelsen för silikatforskning;
- b) till *Bidrag till Svenska silikatforskningsinstitutet* för budgetåret 1961/62 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Barbro Blomberg

*Bilaga***Avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen för silikatforskning angående fortsatt drift av Svenska silikatforskningsinstitutet**

§ 1.

Kungl. Maj:t och Stiftelsen för silikatforskning åtaga sig att i enlighet med detta avtal svara för den fortsatta driften av Svenska silikatforskningsinstitutet.

Institutets syfte är att i nära samarbete med Chalmers tekniska högskola bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning inom de områden, som falla inom ramen för silikatkemien, ävensom att medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom dessa områden.

§ 2.

Institutets verksamhet regleras av detta avtal samt genom stadgar, vilka för att vara gällande skola fastställas av Kungl. Maj:t, ävensom genom arbetsordning och kompletterande föreskrifter i övrigt, vilka utfärdas av institutets styrelse.

§ 3.

Kungl. Maj:t förbinder sig att utan särskild kostnad för institutet ställa till institutets disposition samtliga de lokaler, som vid utgången av år 1955 utnyttjades av institutionen för silikatkemisk forskning vid Chalmers tekniska högskola, eller erforderliga, därmed likvärdiga lokaler.

§ 4.

Vid institutet skall finnas anställd en föreståndare samt den personal i övrigt, som institutets styrelse med hänsyn till behovet och tillgången på avlöningsmedel bestämmer.

§ 5.

Kungl. Maj:t förbinder sig att bidra till täckande av avlöningskostnaderna med ett årligt belopp av 75 000 kronor. Ändras efter avtalets ikraftträdande allmänt lönerna för befattningshavare, som äro underkastade statens allmänna avlöningsreglemente, skall nämnda belopp ändras i motsvarande mån.

§ 6.

Kungl. Maj:t förbinder sig att till täckande av dels kostnaderna för anskaffning av utrustning, dels övriga omkostnader vid institutet bidra med ett årligt belopp av 50 000 kronor.

§ 7.

Den forskningsverksamhet, till vilken staten på ovan angivet sätt bidrager, skall företrädesvis avse problem av grundläggande och principiellt intresse inom här berörda områden.

§ 8.

Stiftelsen åtager sig att medverka till organisation och administrering av institutets verksamhet på sätt som i stadgarna närmare angives. Stiftelsen förbinder sig att bekosta verksamheten utöver de bidrag, som staten enligt detta avtal eller eljest lämnar. Stiftelsens bidrag skall vara så stort, att institutets möjligheter för forskning kunna utnyttjas ändamålsenligt, och skall vara lägst 200 000 kronor för år.

§ 9.

Stiftelsen skall vara så uppbyggd att varje svenskt företag inom det område, som är föremål för institutets verksamhet, har möjlighet att genom bidrag till stiftelsen efter samma grunder, vilka gälla för övriga stödjande industriföretag, bliva delaktigt i forskningsverksamheten.

§ 10.

Detta avtal skall gälla till utgången av juni månad 1966.

Uppsäges avtalet icke senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förlängt för fem år.

§ 11.

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1961 under förutsättning att det dessförinnan godkännes av Kungl. Maj:t.

Stockholm den 24 oktober 1960.

För

KUNGL. MAJ:T och KRONAN

Frank Öhman

Rune Blomqvist

För

STIFTELSEN FÖR SILIKAT-
FORSKNING

Hans G. Enhus